

Svet
Evropske unije

Bruselj, 9. junij 2022
(OR. fr)

9923/22

SOC 367
EMPL 247

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Socialni ukrepi za začasno zaščito razseljenih oseb iz Ukrajine – usmerjevalni dopis predsedstva

V prilogi vam pošiljamo usmerjevalni dopis predsedstva o navedeni zadevi, o kateri naj bi Svet EPSCO razpravljal 16. junija 2022 med delovnim kosilom.

Luxembourg, 16. junij 2022

Socialni ukrepi za začasno zaščito razseljenih oseb iz Ukrajine

Od začetka ruske agresije v Ukrajini so se Evropska unija in države članice v celoti mobilizirale in sorazmerno z resnostjo razmer organizirale odzivanje. Evropski svet je že 24. februarja 2022 najostreje obsodil to agresijo ter pozval k hitremu in konkretnemu odzivu¹.

Evropska unija je pokazala veliko odzivnost tudi s sprejetjem ukrepov in sankcij proti Rusiji, države članice pa so pokazale solidarnost, saj so sprejele več kot 6 milijonov ljudi, ki bežijo pred vojno, med njimi 90 % žensk in otrok. Poljska je sprejela več kot 3,5 milijona ljudi, ki so tam ostali ali pa so bili v tranzitu. Visoki komisar ZN za begunce ocenjuje, da se je 2,1 milijona Ukrajincev in Ukrajink vrnilo v domovino. Mejni tokovi se zdaj stabilizirajo², v Ukrajino pa se vrača več ljudi, kot jih je vstopilo v EU od 10. maja. Zabeležena gibanja so zdaj primerljiva s tistimi iz prejšnjih let.

¹ Dok. 1/22.

² Glede na podatke visokega komisarja ZN za begunce se ocenjuje, da se je od 24. februarja 2022 v Ukrajino vrnilo že več kot 2,1 milijona Ukrajincev in Ukrajink (<https://data.unhcr.org/fr/situations/ukraine>).

Uvedene pobude

Svet Evropske unije je 3. marca soglasno sprejel takojšnjo uvedbo ureditve, predvidene v direktivi iz leta 2001, o odobritvi začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb³. Statut začasne zaščite zagotavlja takojšnjo zaščito in pravice, vključno s pravico do prebivanja, dostopom do trga dela, dostopom do stanovanja, socialno pomočjo, zdravstveno pomočjo, dostopom do izobraževanja za otroke, pravico do zakonitega skrbništva za mladoletnike brez spremstva in pravico do sredstev za preživljanje. Evropska komisija trenutno pripravlja praktične smernice v obliki sporočila o vključevanju na trg dela, poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter izobraževanju odraslih.

Za pojasnitev tega mehanizma in zagotovitev čim boljše podpore državam članicam je Evropska komisija 23. marca sprejela sporočilo o operativnih smernicah za izvajanje začasne zaščite⁴. To sporočilo vključuje smernice glede področja uporabe Direktive, ureditve varstva otrok, zlasti otrok brez spremstva, prostega gibanja ter registracije in prijave. Vzpostavljena je bila tudi solidarnostna platforma za usklajevanje operativnega odzivanja med državami članicami in olajšanje uporabe ustreznih instrumentov EU.

³ Direktiva 2001/55/ES.

⁴ Dok. 7439/22.

Pomoč beguncem iz Ukrajine pri vključevanju v državah članicah in zlasti pri zaposlovanju je skupna prednostna naloga držav članic. Zato je EU mobilizirala sredstva⁵, olajšala priznavanje poklicnih kvalifikacij⁶ in zagotovila pravico do dostopa do poklicnega usposabljanja, da bi olajšala vključevanje beguncev na trg dela, odvisno od potreb podjetij v državi članici, v kateri so nastanjeni, kot je določeno v direktivi o začasni zaščiti.

Od začetka aktiviranja začasne zaščite je bilo registriranih 2,8 milijona upravičencev in upravičenk.

Vzporedno z aktiviranjem programa je Komisija ponovno potrdila svojo zavezanost razseljenemu ukrajinskemu prebivalstvu tako, da je 8. marca sprejela sporočilo o evropski solidarnosti z begunci in ljudmi, ki bežijo pred vojno v Ukrajini⁷. Evropska unija si tudi prizadeva mobilizirati vrsto sredstev, da bi zadostili finančnim potrebam Ukrajine in pomagali pripraviti njeno obnovo⁸⁹.

⁵ V okviru kohezijskega ukrepa za begunce v Evropi (pobuda CARE) so bile spremembe obstoječih uredb osredotočene na zagotavljanje večje prožnosti državam članicam za hitro mobilizacijo neporabljenih sredstev iz programskega obdobja 2014–2020, vključno s sredstvi iz Evropskega socialnega sklada (ESS).

⁶ Na primer Priporočilo EU 2022/554 z dne 5. aprila 2022 o priznavanju kvalifikacij za ljudi, ki bežijo pred rusko invazijo v Ukrajino, ali sporočilo Komisije o privabljanju znanj, spretnosti in talentov v Evropsko unijo (dokument ST 8556/22).

⁷ Dok. 7027/22.

⁸ Spremenjeni predlog uredbe o spremembi Uredbe (EU) št. 1303/2013 in Uredbe (EU) št. 223/2014 glede povečanja predhodnega financiranja iz virov REACT-EU.

⁹ Sporočilo (COM (2022) 233 final) z dne 18. maja 2022 o pomoči Ukrajini in njeni obnovi.

Kot nadaljevanje teh ukrepov je predviden načrt za evropsko pomoč, tj. načrt, ki vključuje deset točk in je bil predstavljen na izrednem srečanju ministrov za notranje zadeve 28. marca, da bi zagotovili tesnejše evropsko usklajevanje glede sprejema ljudi, ki bežijo s konfliktnega območja.

Ukrepi za sprejem in zaščito ranljivih oseb

Zaradi množičnega pritoka beguncev, večinoma žensk, samih ali z otroki, so osebe, ki bežijo pred konfliktom, izpostavljene velikim tveganjem, povezanim s trgovino z ljudmi, nezakonitimi posvojitvami, spolnim izkoriščanjem in posilstvi. V tem kontekstu je spoštovanje najosnovnejših socialnih pravic dolžnost in izziv za vse države članice, ki so odgovorne za zaščito najranljivejšega prebivalstva, zlasti otrok in mladoletnikov brez spremstva, starejših, invalidov in romskega prebivalstva.

Evropska solidarnostna platforma je v zvezi s tem sprejela načrt za boj proti trgovini z ljudmi. V njem so določene smernice na evropski ravni in ravni držav članic za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej, pa tudi za prepoznavanje, podporo in zaščito žrtev trgovine z ljudmi. Komisija je 13. maja napovedala tudi dodelitev 1,5 milijona EUR za poseben projekt v podporo Skladu Združenih narodov za prebivalstvo (UNFPA) za pomoč ženskam in dekletom v Ukrajini z zagotavljanjem storitev na področju spolnega in reproduktivnega zdravja.

Kljub temu pa so za države članice še vedno pomembni izzivi pri preprečevanju in zatiranju tveganj glede izkoriščanja in nasilja, zlasti nad ženskami in dekleti, ter zagotavljanju ustrezne zdravstvene podpore v smislu omogočanja uveljavljanja spolnih in reproduktivnih pravic za žrtve spolnega nasilja in posilstva.

Evropski svet je na zadnjem izrednem zasedanju 30. maja ponovno potrdil svojo podporo Ukrajini in odločenost, da sprejme begunce in begunke ter jim zagotovi varnost, tudi z zagotavljanjem pomoči sosednjim državam¹⁰.

Kar zadeva otroke, je Evropska komisija že marca 2022 pozvala države članice, naj v svojih nacionalnih načrtih za izvajanje evropskega jamstva za otroke upoštevajo poseben položaj ukrajinskih begunskih otrok. Svet se je v sklepih o strategiji EU o otrokovih pravicah, odobrenih 9. junija 2022, dodatno osredotočil na posebna tveganja in ukrepe za otroke v izrednih ali kriznih razmerah.

Ukrajina je tudi pozvala številne države članice, naj podpišejo memorandum o sodelovanju na področju socialne zaščite začasno razseljenih otrok, ki so žrtve vojaških akcij in oboroženih spopadov. Države članice so svoje odgovore usklajevale na nacionalni ravni na podlagi smernic, ki jih je predlagala Evropska komisija, in tudi komplementarno na ravni Unije. Zato potekajo razprave o osnutku političnega stališča Sveta, ki se nanaša zlasti na veljavne evropske in mednarodne instrumente, s katerimi je mogoče zagotoviti učinkovit okvir za njegovo obravnavo. Ta dokument bo zlasti spodbudil države članice, da bodo okrepile čezmejno sodelovanje v korist otrok ter jim zagotovile brezplačne storitve in oskrbo, ki jih potrebujejo.

Predsedstvo na podlagi razprave na prejšnji seji Sveta EPSCO 14. marca predlaga novo izmenjavo mnenj o različnih praksah na nacionalni ravni za zaščito socialnih pravic beguncev in begunk iz Ukrajine ter spodbujanje njihovega polnega vključevanja v družbo.

¹⁰ Dok. 21/22.

Upoštevajoč navedeno naj ministri in ministrice odgovorijo na naslednja vprašanja:

- Kateri konkretni ukrepi so bili v vaši državi sprejeti v okviru socialnih ukrepov iz direktive o začasni zaščiti, da bi olajšali sprejem beguncev iz Ukrajine, zlasti žensk in otrok?
- Kako spodbujati vključevanje beguncev, zlasti žensk, na trg dela držav članic gostiteljic ter varstvo socialnih pravic beguncev in begunk?
- Katere druge pobude bi lahko predvideli za spodbujanje socialnega vključevanja najranljivejših beguncev in begunk?